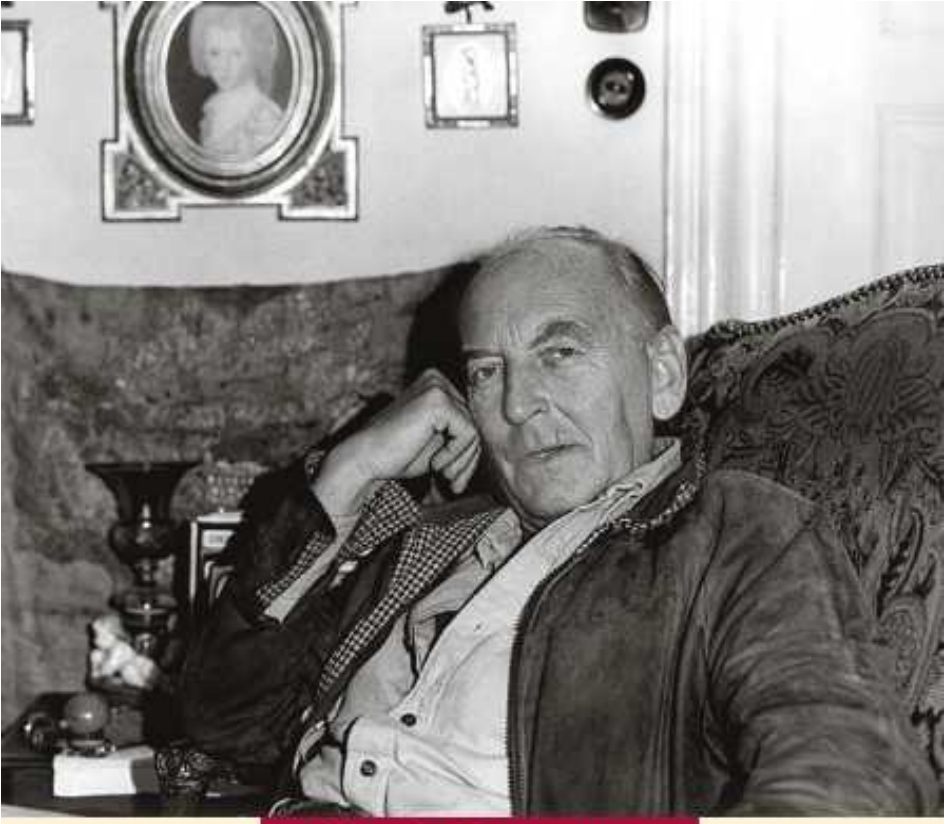

Charles Laurence

SPOLEČENSKÝ AGENT
JIŘÍ MUCHA

LÁSKA A ŽAL ZA ŽELEZNOU OPONOU – INTRIKY, SEX, ŠPIONI

PROSTOR

PROSTOR

Charles Laurence
Společenský agent Jiří Mucha
Láska a žal za železnou oponou – intriky, sex, špioni

PROSTOR

Charles Laurence

SPOLEČENSKÝ AGENT JIŘÍ MUCHA

Láska a žal za železnou oponou
– intriky, sex, špioni

přeložila Kateřina Lipenská

© Charles Laurence, 2010
Translation © Kateřina Lipenská, 2012
Afterword © Igor Lukeš, 2012
© PROSTOR, 2012
Cover photo © ČTK, 2012

ISBN 978-80-7260-268-1

Tato kniha vznikla jako vzpomínka na mou sestru Kate

Poděkování

Tento příběh bych nemohl vyprávět bez účinné pomoci Jana Stojaspala v Praze. A velice rád bych poděkoval Tomu Lansnerovi za podporu, Robu McQuilkinovi za to, že ve mě věřil, svým rodičům siru Peterovi a lady Laurencové, protože vedli zajímavý život, a zejména s láskou děkuji Carole Smithové za její neutuchající důvěru a nadšení.

Charles Laurence
Woodstock, New York,
listopad 2009

kapitola 1

Praha, kterou jsem znal jako kluk, byla městem strachu, tajných agentů a začouzené mlhy. Byla za železnou oponou, tolik jsem v sedmi letech chápal. Razili jsme si k ní cestu blokádou betonových baráků a ostnatého drátu, zemí nikoho, v našem velkém šedém morrisu s šestiválcovým motorem a červenými koženými sedačkami, který táta koupil, protože ho považoval pro službu na druhé straně za dostatečně robustní. Druhá strana byla strašidelná – ale přitom tak nějak vzrušující, asi jako příběhy, které jsme čítávali v dobrodružných časopisech.

Je zvláštní, jaké věci si člověk pamatuje. Silnice byly hrbolaté a všude kolem bylo cítit jakési nebezpečí, protože jsme se ocitli na nepřátelském území. O nepřátelích jsem něco věděl, psal se rok 1957; nebylo možné vyrůstat v Anglii v roce 1957, a přitom nevědět o nepřátelích. Prožili jsme válku. V Londýně po ní mezi budovami zbyly mezery zaplněné sutinami, zpola zakrytými zborcenými rezivějícími ploty, prázdné díry, které babička dávala za vinu všem, jimž říkala nácci, fašouni nebo zpropadení Němčouři. Chtěli babičku zabít bombami, ale nepodařilo se jim to, zabili však spoustu jiných lidí. Nosili vysoké holínky. Znali jsme je z obrázků v časopisech a komiksech.

Vojáci stojící u červeno-bílé závory, která blokovala cestu do Prahy, měli podobné boty. Měli taky zbraně a uniformy, myslím, že šedé. Možná byly tmavě zelené. V pozadí byly lesy. Táta vždycky zastavil a stočil okénko. Nám dětem řekl, ať jsme tiše, vystrčil ruku s hromádkou pasů a oznámil vojákům, že je diplomat a že jede na britské velvyslanectví

v Praze. Za námi, na jihu, byla Vídeň, další město špehů. Vídeň a Praha – jedno město na naší straně, druhé na té jejich.

Tohle byl samozřejmě jiný nepřítel. Žádní Němci, nýbrž Rusové a Češi, kteří ještě před deseti lety byli našimi přáteli, aspoň podle toho, co se povídalo doma u večeře. A teď hlídají železnou oponu. Je studená válka.

Táta řekl vojákům, že ke vstupu do Československa máme povolení. Přesto jim trvalo hodně dlouho, než se s pasy vrátili. Ať už jsme sem přijížděli nebo odtud odjížděli, vždycky před námi byla závora a museli jsme čekat, nakonec se však zvedla a mohli jsme pomalu projet. Žádnou železnou oponu jsme ve skutečnosti neviděli, jen ostnatý drát vinoucí se mezi strážními věžemi a někdy taky psy – vzpínající se velké vlčáky s tmavými čenichy a velkými tlapami, které vojáci drželi na vodítkách.

Nepamatuju si, jak jsme do Prahy přijeli, ale vzpomínám si na první noc. Ubytovali jsme se v parádním hotelu, nejspíš staromódním, mně ale tehdy připadal velkolepý. Nemuseli jsme si nést kufry. Jeden pokoj jsem sdílel se svou sestrou Kate, v dalším byl náš malý bratr a jeho chůva a ve třetím spali rodiče. Do každého pokoje se vcházelo z dlouhé bílé chodby s kobercem, který tlumil naše kroky, takže nevadilo, když jsme běhali sem a tam. Docela se to hodilo, protože byl mrazivý listopad a na ulicích nebylo nic než špinavý mokrý sníh. V našem pokoji byla jen jedna postel, manželská, což znamenalo pro mě i Kate změnu, přestože jsme byli zvyklí mít společný pokoj. Navíc na posteli ležela místo deky těžká prošívaná péřová přikrývka. A ve veliké prázdné jídelně jsme jedli maso a knedlíky. Hrozně mi chutnaly a chtěl jsem si přidat. Potom si večer máma – možná to byl táta – sedla na kraj postele a rukama dělala na stěnu stínová zvířátka.

V tom hotelu jsme bydleli dost dlouho, protože podle všeho bylo dost těžké sehnat dům. Kate a já jsme byli

zvyklí se stěhovat z jednoho místa na druhé, naše rodina to tak dělala odjakživa. Kate bylo tehdy osm, mně sedm. Předtím jsme bydleli v Aténách, na to si ale nepamatuju, taky v italském Terstu a v Londýně. A teď budeme tady v Praze. Naučili jsme se říkat „dobrý den".

Jednou odpoledne mě jakýsi vysoký muž, který taky bydlel v našem hotelu, vzal na hokejový zápas. Hokeji rozuměl, protože byl z Kanady a v Kanadě hrají hokej zrovna tak jako v Praze, i když je Kanada spíše anglická. Hráči bruslili neuvěřitelně rychle a vypadalo to, že do sebe navzájem narážejí schválně. Líbilo se mi to, ale na další zápas jsem už nešel.

Když jsme jedli dušené maso s knedlíky, které byly k večeři snad každý den, rodiče debatovali o tom, jak dlouho asi potrvá, než budeme mít vlastní dům, protože tady si člověk nemohl jen tak jednoduše nějaký najít. Musel mít povolení od těch, co všechno řídí, od vlády, tak jako jsme nejdřív museli dostat povolení, abychom sem mohli přijet. Ti, co tu vládli, byli komunisti. A právě to byl problém. Chtěli nám určit, kde máme bydlet, jenže rodiče namítali, že by se rádi rozhodli sami. Matka si přála dům se zahradou, a takový se asi dal sehnat hodně těžko, táta zase říkal, že nás úředníci z vlády nutí nastěhovat se do domu, kde by v přízemí žila další rodina a „hlídala" nás. Proč? I tohle souviselo s tím, že šlo o naše nepřátele. Zřejmě chtěli vědět o všem, co děláme.

Nakonec jsme se vydali do čtvrti zvané Barrandov, která leží na zalesněném kopci, a dál jsme jeli po silnici pokryté zmrzlým sněhem. Když auto začalo prokluzovat, byli jsme zprvu trochu nervózní. Po chvíli jsme si však na to klouzání zvykli, a jestli si dobře vzpomínám, bál jsem se jenom jednou, když se auto úplně otočilo kolem své osy jako na kolotoči. Matka říkala, že na Barrandově mají Češi filmové studio a točí tam filmy, nebo že to tak alespoň bývalo, než přišli komunisti. Já jsem ještě žádný film neviděl, ale zdálo

se, že matku těší odlesk kouzla, které dopadalo na okolí filmového studia – alespoň do chvíle, než jsme odbočili k domu, který nám vybrali.

„To je ale neuvěřitelně ošklivý dům!“ mínila máma.

„Pod podlahou je magnetofon s mikrofonem, aby nás mohli odposlouchávat,“ poznamenal otec. „Ten chlap, co bydlí dole, bude topit a vyměňovat pásky. Takže budeme muset mluvit potichu, ano? Aby nás neslyšeli.“

Dům byla tmavě šedá krabice se čtvercovými okny, která byla dvojitá, takže jsme mohli mezi vnitřním a vnějším sklem pěstovat kytky, a do ulice trčel čtvercový balkon. Měl plochou střechu, což jsem asi nikdy předtím neviděl. Dnes už bych věděl, že se takovému domu říká funkcionalistický. Šli jsme se podívat na zahradu a objevili tam kotce s hnědými králíky – nevypadali, že by jim byla zima – a malý špinavý bazén, pokrytý vrstvou nazelenalého ledu. Zkusil jsem ten led rozbít klackem, ale nešlo to.

K domu prudce stoupala příjezdová cesta ke garáži. Táta říkal, že bude obtížné po ní v tomhle sněhu jezdit, ale že na kola auta nasadí řetězy, takže jaksepatří přilnou k vozovce. Když je potom na kola dal, hrozně rachotily. Chvíli nato přišli nějací muži a začali nosit do domu nám dobře známé bedny; měli jsme radost, protože v nich byly všechny naše věci. Jakmile táta našel krabici s nářadím, vyndal z ní kladivo a kleště a z jedné bedny nám udělal sáňky. Naprosto přesně si pamatuju, jak přitloukl naspod k dřevěným saním kovové proužky, kterými byly bedny při stěhování přepásané. Tvrdil, že takhle sáňky pojedou rychleji. Kate a já jsme potom střídavě svištěli po zmrzlé cestě.

Podobné věci nám vyráběl vždycky. Rok předtím nám v létě na dovolené udělal z větví a klacků luky a šípy. Ale po sáňkách a po odchodu z Prahy už nevyráběl nic. Změnil se.

V době, kdy jsme se nastěhovali na Barrandov, jsme Kate i já už zase chodili do školy. Byla to moje druhá

škola, francouzské lyceum. Nesnášel jsem ji, jenže rodiče mi vysvětlili, že je to jediná škola v celé Praze, do které můžeme chodit, protože všechny ostatní jsou komunistické a jenom pro Čechy. Máma nám koupila tvrdé kožené aktovky s dvěma popruhy, které se nosily na zádech jako batoh. Všechny děti je měly, ale už tehdy byly nemoderní, stejně jako zelený inkoust a pera, kterými jsme psali. Museli jsme mluvit francouzsky, učitel se jmenoval monsieur Gareau. Neměl jsem ho rád a on neměl rád mě. Abych řekl pravdu, nikdy jsem nebyl dobrý žák, aspoň ve většině předmětů. Zato Kate to ve škole moc šlo a monsieur Gareau se k ní choval dost přátelsky. Nevzpomínám si, jak jsem se učil francouzsky, pamatuju si však, že jsem francouzsky mluvil – musel jsem –, a ještě dnes mi naskočí francouzština, když jsem ve Francii, opiju se nebo se rozčílím.

Táta nás vozil do školy cestou na velvyslanectví. Bývala ještě tma, když jsme ráno vyráželi. V prvních měsících padal pořád sníh a naše sněhové řetězy rachotily po dlažebních kostkách v centru města daleko víc. Projížděli jsme dlouhými ulicemi s vysokými špinavými budovami, které budily dojem, že mezi bloky není jediná mezera. Přestože některé domy měly nad velkolepými vchody sochy a pod střechami umělecky vyvedené plastiky, většinou byly nevýrazné a vypadaly, jako by byly z šedého betonu – všechny byly hranaté, stejně jako náš dům. V oknech svítila žlutá světla, pokud v nich vůbec nějaká světla byla, zatímco na přízemních oknech do ulice byly většinou tlusté mříže jako někde v žaláři, pokud to nebyly výlohy obchodů. Ty nebyly o nic větší než okna a dovnitř jste se mohli podívat jenom stěží, protože všechny ty párky visící z regálů, bochníky chleba, zelí a plechovky tvořily za sklem vysoké hradby. V ostatních výlohách byly boty nebo oblečení, ale rozhodně se vůbec nepodobaly obchodům ani obchodním domům, do kterých nás máma brala v Londýně nebo v Terstu. Praha byla jiná.

Když člověk vystoupil z auta, obklopil ho zvláštní štiplavý zápach, který mu vnikl hluboko do nosu a pak tam trochu pálil. Táta říkal, že je to kvůli tomu, že se v Čechách používá nekvalitní benzin. Mlha tu byla proto žlutá, i když to bylo taky kvůli uhlí, na téhle straně železné opony víc hnědému než černému, kterým se topilo v kamnech a kotlích. Ten zápach cítím v nose ještě dnes.

Tehdy existovalo zvláštní dopravní pravidlo, dnes už zrušené, kterému se říkalo „pravidlo vyhýbání se vpravo". Alespoň tak to vysvětloval otec, když jsme jednou jeli do školy. Spočívalo v tom, že při odbočování doleva musel řidič na křižovatce nejdřív předjet před ulici po pravé straně a počkat, až mu naskočí zelená. Nikdy tak vlastně při odbočování vlevo nekřížil cestu protijedoucím vozidlům nebo tramvajím jedoucím po kolejích uprostřed ulice.

Když jsme seděli v autě a čekali na zelenou, zatímco stěrače klouzaly po mokrém předním skle, pozorovali jsme auta projíždějící kolem. Bylo mezi nimi dost tatraplanů, což byla největší komunistická auta a vypadala fantasticky. Nikdy jsem podobný typ auta neviděl, a že jsem jich viděl víc než dost, protože jsem žil s rodiči v různých zemích. Tyto tatry vypadaly jako žraloci na kolech, dlouzí černí žraloci. Často měly i tmavá okna. Byly zakulacené, úplně hladké a jejich světla byla zasazená za skly, tvořícími celou přední část auta. Oblouky kolem kol, která byla schovaná v aerodynamickém trupu, nebylo vůbec vidět a zadní část, kde byl motor, byla zkosená jako u značky Volkswagen Brouk. Tohle auto mi ale připadalo skutečně výjimečné hlavně z jiného důvodu: na zkoseném zadku vystupovala mezi dvojitými zadními okny velká žraločí ploutev.

„Všechno jsou to auta tajné policie," vysvětloval nám táta. „Žádní obyčejní lidi je nemají."

Matka řekla: „Dokážete si vůbec představit, co se v nich musí dít? Co se v těch autech odehrává?"

Zkusil jsem to. Představil jsem si tajného policistu, jak

za těmi tmavými skly někoho škrtí provazem omotaným kolem krku.

Dnes je samozřejmě všechno jinak. Přestože ulice jsou stále tytéž a většina tehdejších budov pořád stojí, vypadají naprosto odlišně, hlavně proto, že zažranou špínu války, bídy a komunismu téměř úplně smyl čas. Minulost – i ta dávná, minulost tohoto středověkého města, které uniklo jak penězům 19. století, tak bombám 20. století – byla po roce 1989, kdy sametová revoluce ukončila komunistickou diktaturu, oživena a dostala nový nátěr, takže se ji Čechům podařilo uchovat. Táta vždycky říkal, že jim temná doba nesvědčila, jelikož to jsou tvořiví lidé se silně sarkastickým smyslem pro humor. A tak jim čerstvý nátěr a obnovení demokratické vlády město do určité míry vrátily. Jenže mně po návratu do Prahy po nějakých padesáti letech – což je časová proluka, s níž se člověk jen těžko vyrovnává – tohle město připadá jako falzifikát. Jako černobílý film kolorovaný pro soudobé diváky. Proto mi chvilku trvá, než si dnešní Prahu spojím s pohlednicemi, které jsem si kdysi dávno vkládal do alb a pak schovával do starého školního kufru.

Tramvaje teď mají mnohem zářivější červenooranžovou barvu a nikde není vidět ani jedna tatra. Dívka v hotelové recepci mi říká, že chápe, jaké auto myslím, když popíšu žraločí ploutev, ale pokud prý ví, jediný exemplář je v Technickém muzeu a to je zavřené kvůli rekonstrukci. Má to jistou logiku: jak to, že důkazy technických úspěchů komunistického světa, většinou druhořadých, najdeme už jen v muzeu, tak to, že muzeum samotné, postavené zřejmě ve stejné době, potřebuje zásadní rekonstrukci.

Odbočil jsem z kopce Seifertovou ulicí, vydal se po trase tramvají směrem k Vltavě a do středověkého centra, z něhož se stala ohromná turistická atrakce. Nejdřív jsem minul vlakové koleje a potom šel ulicí protínající hlučnou dálniční křižovatku. Zdi byly počmárané graffiti, které tu

ale nevzbuzuje takový pocit urbanistické hrozby, jaký zažívám v New Yorku. Graffiti v Praze – a je ho tu hodně – pořád vypadá jako volání po svobodě, ozývající se z historie. Lidé kývnou na pozdrav, když se navzájem vyhýbáme, ale kráčejí cílevědomě, s výrazem, že musí zařídit spoustu věcí. Už necupitají po chodnících těsně podél zdí a neodvracejí oči, jako by mysleli jen na to, jak se bezpečně dostat domů. Ani tady už není mlha, na jakou se pamatuju, přestože je únor. Gotické věže Týnského chrámu na Staroměstském náměstí, jejichž siluety se jasně rýsují na pozadí studené modré oblohy, se přede mnou vynořují a zase mizí, když se proplétám úzkými uličkami. Všude jsou kavárny, bary a restaurace, z nichž vycházejí lidé, kteří zrovna zahnali polední hlad, obchody se starožitnostmi, povětšinou zaplněné veteší a starými porcelánovými hrníčky, odjakživa z nějakého důvodu tady ve východní Evropě považovanými za poklad, a ještě víc je tady obchůdků se suvenýry, kde se prodávají české granáty a loutky, jimiž jsou Čechy proslulé. Obchody se suvenýry zabírají celé bloky v těch nejužších a nejstarších uličkách, kde dřív byly potraviny a kde prodávali jogurty ve sklenicích s vrstvou marmelády na dně. Staroměstské náměstí vypadá trochu jako od Disneyho a všude tečou proudy levného piva. Není divu, že sem jezdí turisté dokonce i v zimě. Celá Královská cesta je pořád plná lidí. Teprve na Karlově mostě se můžu konečně nadechnout. Tenhle nejstarší funkční most v Evropě je vydlážděný kostkami a zdobí ho jedenatřicet soch a sousoší světců, mučedníků a hrdinů, majestátně rozestavěných po celé jeho délce, od bitvami poznamenané věže střežící jeden jeho konec až po její dvojče na druhé straně. Aspoň ten most mi pořád patří. Ve vzpomínkách mi stále zní kroky na dlažebních kostkách v době, kdy jsme tudy s chůvou, která vezla bratra v kočárku, chodívali na loutkové divadlo a stavovali se u stánků s pečenými kaštany.

Na severním břehu řeky se nad řadami středověkých

střech a novobarokními kupolemi, připomínajícími svatební dort, tyčí Pražský hrad. Kdysi byl sídlem panovníků Svaté říše římské, a právě tam teprve před dvaceti lety vešel v oblaku cigaretového kouře dramatik Václav Havel, aby převzal od komunistů svou zemi. Jen Češi mohli mít sametovou revoluci. Dodnes říkají: „Na Hrad!“, když chtějí vzít věci do vlastních rukou, a myslí to doslova.

Mám tam namířeno i já, s bolavými koleny stoupám po prudkých Zámeckých schodech, abych našel dům v zadní části Hradčanského náměstí, kde bydlí jedna stará vdova. Byl jsem u ní jen jednou nebo dvakrát, ještě jako kluk, ale přesto si jasně vybavuju středověké dveře pobité kovovými cvočky a posazené těsně nad dlažebními kameny chodníku, které se otvíraly do gotické klenuté chodby se sochami svatých, s plastikami a starými truhlami, a potom schodiště, široké dřevěné schodiště vedoucí do světa fantazie, do pohádkového zámeckého pokoje, celého zářivého, přeplněného knihami, obrovskými obrazy a roztodivnými předměty. Možná to vůbec nebude takové, až dům uvidím dospělýma očima, ale ta vdova tam bydlí pořád. Našel jsem si její telefonní číslo a zavolal jí. Jednu věc totiž vím jistě: tady se začal odvíjet příběh, který si potřebuju poslechnout.

Na místě, kde bych čekal spíš zvonek s táhlem, je celkem obyčejný bzučák. Stisknu ho a přimáčknu ucho k masivnímu dřevu. Potom dva kroky couvnu, protože jako novinář vím, že zvoníte-li u cizích lidí, jsou raději, když se na vás můžou podívat, než vás pustí dovnitř. Já se na Geraldinu Muchovou pamatuju, nebo aspoň vím, jak vypadá, vídal jsem ji totiž na fotkách, které jsou dodnes v albech uložených ve spodních poličkách knihovny v domě mých rodičů, ona mě ovšem nejspíš nepozná.

V mých představách je Geraldine krásná žena, málem prototyp krásy, protože tak se o ní vždycky mluvilo. Pochází ze Skotska a za války se provdala za Čecha Jiřího Muchu, kterému jsme však říkali George. Praha je dnes

jména Mucha plná, objevuje se na všech billboardech a vývěskách, nemluvě o Muchově muzeu, Muchově hospodě a několika obchodech s Muchovými věcmi. Všechny oslavují život a dílo Alfonse Muchy, otce Jiřího a slavného secesního malíře, který si v Paříži během tamní belle époque na přelomu 20. století vydělal jmění, a profitují z něj. I v dnešní době je jeho jméno synonymem erotických plakátů plných ornamentů, které sloužily například jako reklama na cigaretové papírky nebo bicykly, na nichž byly krásné dívky s vlajícími vlasy a odhalenými ňadry. Nejslavnější z jeho plakátů byly ty se Sarah Bernhardtovou, jejíž divadelní vystoupení patřila v Paříži k nejvyhledávanějším. Pro francouzskou secesi ve všech jejích podobách – od šperků přes šálky a džbány na víno až po obrazy a sochy – se nakonec vžil název „Le Style Mucha" a jeho trochu přeslazené kouzlo bude znát každý, kdo vyrůstal v šedesátých letech. Muchovy plakáty na cigaretové papírky Job se staly velkým hitem v hipísáckých obchodech a knihy s jeho obrazy, v nichž bylo ještě *víc* krásných poprsí a zaoblených boků, zdobily konferenční stolky párů jdoucích s duchem doby. Vždycky jsem byl hrdý na to, že vím, odkud pocházejí. Žasnu však nad tím, že Mucha je tak významnou součástí pražského turistického boomu. Neměl jsem o tom ani tušení. Mucha je všude.

Na jedné z našich starých fotografií se Geraldine v plavkách sklání u jezera nad občerstvením na pikniku. Předpokládám, že tenhle výlet organizovali moji rodiče. Pravé koleno má pokrčené a drží si ho oběma rukama, hlavu má zakloněnou, vlasy rozevláté. Je otočená k objektivu, směje se s otevřenými ústy a ve tvářích se jí dělají dolíčky. „Geraldine se vždycky takhle směje," řekla jednou matka. „Je to takový nervózní smích, nic jiného." Matka vždycky věděla, jak někoho shodit. V tom byla dobrá. Jindy svou jízlivost trochu zmírnila špetkou sympatie a prohlásila: „Bylo pro ni hrozné, když byl George ve vězení. John byl

ještě mimino a neměli vůbec nic. Tři roky byla živa jen o bramborách. A z milodarů.“ Přemýšlel jsem, jaké asi je žít tři roky jen o bramborách a z milodarů.

Slyším, jak se ve druhém patře nalevo nade dveřmi otevírá okénko. Vypadá trochu jako špehýrka, tvoří je jen jedna nebo dvě tabulky v mnohem větším okně. „Á, už jste tady!“ ozve se Geraldine a vystrčí z okna celou hlavu, aby se na mě mohla lépe podívat. „Hned jsem dole.“ Ze všeho nejdřív si všimnu, že ani tolik let hrdelní češtiny nezměnilo její čisté britské hlásky. Trvá to asi minutu nebo dvě, než sejde po schodech, protože tohle je velký starý dům a Geraldině je už skoro devadesát. A potom uslyším cvakání starých zámků.

„Pojďte dál, pojďte dál,“ zve mě a směje se. Samozřejmě že se směje. Musí jí vrtat hlavou, proč jsem tady. Podám jí květiny a ona se usměje, zdá se mi, že má opravdu radost, asi proto, že i dnes se tady dají sehnat o dost obtížněji než v Londýně nebo v New Yorku. Přivoní si, postrčí mě dovnitř a pečlivě za mnou zamkne. Její tvář, poznamenaná věkem, je pořád krásná, je to tvář krásné staré ženy. Ulevilo se mi. Geraldininy tváře nejsou ani dnes propadlé, šedomodré oči má posazené široko od sebe, levé je podrážděné a slzí, a tak si ho utírá, kdysi zlaté vlasy jsou teď bílé, protkané šedými nitkami, bradu má ale stále pevně tvarovanou. Je to klasický obličej, přirozeně půvabný a souměrný. Na sobě má dlouhý černý svetr s vyšitými křiklavě červenými květy, doplněný zlatými řetízky, pod ním jednoduché černé šaty, které jako by odmítaly vzít devadesátku na vědomí. Přemýšlím, jestli se nastrojila kvůli mně. A potom mě napadne, jestli jsem si celý život nevybíral ženy podle ní.

kapitola 2

„Jak se mají rodiče?“ zeptá se Geraldine, když si sedneme. Schody vyšla čiperně a trochu se při tom vytahovala: „Já mám tuhý kořínek!“ Neurčitě mávla rukou směrem k impozantnímu obývacímu pokoji, který má kolem třiceti metrů na délku a patnácti na šířku, na východní straně je obložený policemi plnými knih jak v kožené vazbě, tak i brožovaných, s popraskanými hřbety, zatímco u západní stěny jsou stolky a všelijaké ozdobné předměty. Nad nimi visí umělecká díla, jedno vedle druhého. Křesla a pohovky, staré a prázdné, tvoří nahodilé skupinky, jako by vyčkávaly, až zase začne večírek. A taky tu jsou ve skleněných vitrínách vycpaní ptáci, tapiserie, obrovská pozlacená zrcadla, lustry a těžké závěsy. „Jak vidíte, pořád tu jsou všechny staré poklady.“ Muchův plakát zachycující Bernhardtovou v životní velikosti jako Médeu – s nožem potřísněným krví a mrtvými dětmi u nohou – visí u okna na jižní stěně.

„Otec se má dobře,“ odpovím. „Konečně na něm začíná být vidět věk, ale pořád má dost energie a je fit. A matka, no, však to znáte. Bude si stěžovat, že ji bolí hlava, klidně do sto deseti let.“

Když se poprvé zmíním o matce, pozorně se na Geraldinu zadívám. Zlehka se kapesníkem dotkne slzícího oka. „Omlouvám se. Nic to není, jen nějaká infekce. Už se to lepší… Vaše matka. Ano… Kolik je jí let? Vždycky to zapomenu. A už je to tak dávno!“

„Osmdesát,“ připomenu jí. „Tátovi je osmdesát čtyři. Oba měli nedávno narozeniny.“